

Israel Forum for
Ethical Surrogacy

פורום הקוד האתי
לפונדקאות בישראל

כללי אתיקה לפונדקאות בישראל

לדיון הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים

ינואר 2026

מבוא

הליכי פונדקאות מאופיינים במורכבות גבוהה וברגישות ניואנסית וייחודית. עבור פונדקאיות, בני או בנות זוגן והורים מיועדים, מדובר בהליך הטומן בחובו פוטנציאל לאושר, מימוש והגשמה עצמית, אך גם ויתורים משמעותיים בתחום האוטונומיה, אתגרים רגשיים, פגיעות ואי־ודאות, ולעיתים אף סיכון לעוגמת נפש, לפגיעה או לניצול.

לצד המורכבות הרגשית, הליכי פונדקאות בישראל מאופיינים גם במורכבות רפואית, משפטית ובירוקרטית, ומחייבים הסתייעות במגוון רחב של אנשי מקצוע ונותני שירותים. השותפים למסע של יצירת חיים נותנים את אמונם באנשי מקצוע אלה בנושא חשוב באופן בלתי רגיל מבחינתם, מפקידים בידיהם את ליבם, ומצויים מולם בעמדה פגיעה במיוחד. מכאן, ובהיעדר רגולציה המסדירה את כללי ההתנהלות הרצויים של גורמי המקצוע הפועלים בשדה, נובע הצורך בגיבוש כללים וחובות אתיות לאנשי המקצוע, מתוך אחריות כלפי הפונדקאיות וההורים המיועדים העומדים עמם בקשר, וכלפי אופיו של תחום הפונדקאות בישראל ככלל.

לפיכך, בדומה למקובל במקצועות רגישים אחרים ובמדינות מתקדמות, קיים צורך ממשי באחריות אתית וברגולציה עצמית. כללי אתיקה אלה נועדו למנוע פגיעה, ניצול או מסחור פסול, לשמר פונדקאות מוסרית ומכבדת, ולקדם הליך רגיש, הוגן ושקוף עבור פונדקאיות והורים מיועדים.

הקוד נשען על הוראות הדין ומרחיב אותן, ונכתב על ידי פונדקאיות והורים מיועדים, בשיתוף נותני שירותים ובעלי ובעלות עניין מגוונים מן השדה המקצועי, וכן מומחיות ומומחים אקדמיים מתחומי הפריזון, הפונדקאות והביואתיקה.

החתומים על כללים אלה מתחייבים לפעול ברוחם ובהתאם להנחיותיהם, לשמור על זכויות, פרטיות ואוטונומיה, ולקדם פונדקאות מוסרית, אחראית ומכבדת בישראל, על בסיס עקרונות של צדק, שוויון ועזרה הדדית.

1. שימור זכותה הבלעדית של פונדקאית על גופה, ושמירת זכויות ההורים המיועדים והפונדקאית לפרטיות ולעצמאות

על בעלי מקצוע:

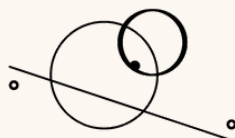
- לשמור בכל העת על זכויותיה של הפונדקאית כמטופלת וכאדם פרטי ועצמאי, בהתאם להוראות חוק זכויות החולה וחוק הסכמים לנשיאת עוברים לעניין זה.
- לא לדחוק בפונדקאית או במועמדת להיות פונדקאית ליטול סיכון רפואי במסגרת היותה פונדקאית, או להימנע מטיפול רפואי שלא בהתאם לרצונה החופשי.
- לא לדחוק בהורים מיועדים ליטול סיכון ביחס לעצמם או לעוברים שברשותם, להימנע מטיפול או התייעצות עם גורם רפואי או פסיכולוגי טרם ההליך או במהלכו, או לקבל החלטות בנוגע להליך הפונדקאות שלא בהתאם לרצונם החופשי.
- לדבר ישירות עם הפונדקאית וגם עם ההורים המיועדים על כל הקשור בהליך הפונדקאות, ולא "מעל ראשם", ובפרט בהקשרי פגישות עם רופאים, אנשי צוות בריאות ועובדי מרפאה, וגורמי ליווי ותיווך.
- להסביר לפונדקאית כל פרט מידע רלוונטי בשפתה, ולעדכנה ישירות על כל שינוי הנוגע לטיפול או להליך שצפויה לעבור בעצמה.
- להסביר להורים המיועדים כל פרט מידע רלוונטי בשפתם ולעדכןם ישירות על כל שינוי שצפוי להשפיע על העוברים/ביציות שברשותם

על מלוות/מרכזים:

- לאפשר לפונדקאית ולהורים המיועדים חופש מוחלט בבחירת שותפיהם להליך. בהקשר זה, לא יעשה נסיון לדחוק בפונדקאית או בהורים מיועדים להתקשר אלה באלה משיקולים עסקיים. לא תחוייב מועמדת לפונדקאות להכיר הורים מיועדים באופן בלעדי דרך מלוות/מרכזים, לא תסוכם בעל פה או בכתב הבטחת בלעדיות מסוג זה ולא יוצעו על ידם תנאים משופרים או טובת הנאה לפונדקאית כדי להבטיח שתכיר הורים מיועדים דרכם ולא דרך גורם אחר או באופן עצמאי.

על רופאים:

- לספק הן להורים המיועדים והן לפונדקאית הסבר מפורט על כל בדיקה או פעולה רפואית במסגרת הליך הפונדקאות, השלכותיה וכל מידע משמעותי שצפוי להשפיע על סיכויי הצלחת ההליך, לרבות מספר ואיכות הביציות ו/או העוברים שברשות ההורים, ופקטורים המשפיעים באופן משמעותי על הצלחת, קליטת ו/או נשיאת ההריון.

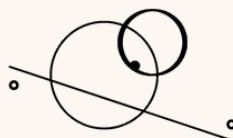
2. אחריות מקצועית של מלוות, מרכזים ובעלי מקצוע

על מלוות/מרכזים:

- לוודא שהתקשרות סופית בינו לבין הורים מיועדים תעוגן בהסכם כתוב שיוגש, לפי הוראות הועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים, כחלק מהתיק המלא המוגש אליה. בהסכם יצויין שמו הרשמי והנהוג של הגורם המלווה/מתווך יחד עם שמות ההורים המיועדים, תיאור השירות, העלויות המסוכמות, מועדי התשלום, התחייבויות הצדדים, הסבר לגבי הרישומים והנתונים הנשמרים על-ידי הגורם המלווה/מתווך המלווה ופרק זמן שמירתם.
- להבהיר להורים המיועדים שחובת הנאמנות של הגורם המלווה אינה תלויה בגורם המשלם עבור השירות, ושמחובתו לדאוג לטובתם ולטובת הפונדקאית באופן שווה.
- לא לבקש מהפונדקאית או מועמדת לפונדקאות לחתום על הסכם מול גורם מתווך, מלווה או סוכנות המחייב אותה לעמוד בתנאים כלשהם באשר להליך, ולא תתבקש להתחייב, בעל פה או בכתב לעמוד בתנאים כלשהם כלפי הגורם המתווך.
- לא להציע או להעביר מטעמו כל סכום כסף לפונדקאית או למי מטעמה.
- להימנע מהתקשרות עם הורים מיועדים לצורך מתן שירותים במסגרת הליך פונדקאות בידעה שההורים מקיימים הליך פונדקאות מקביל נוסף, בין אם בישראל ובין אם מחוצה לה. לעניין זה - הליך פונדקאות מקביל משמעותו קיומו של הסכם פונדקאות שטרם בא אל סיומו בין ההורים לבין פונדקאית אחרת.
- ליידע את ההורים המיועדים ואת הפונדקאית בזכויותיהם ובחובותיהם כמתואר בטפסי הועדה מס' 13 ו-14.
- לוודא כי ההורים המיועדים והפונדקאית קיימו שיחת תיאום ציפיות אישית, מקיפה ובלתי אמצעית (בין אם בנוכחותו והכוונתו ובין אם לא), בטרם סיכמו באופן סופי על הליך משותף.

על פסיכולוגים ופסיכולוגיות

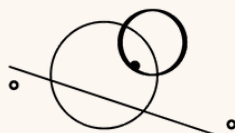
- להקפיד על קוד האתיקה המקצועית של "הסתדרות הפסיכולוגים בישראל" ובתוך כך על פרק 8 - אבחון והערכה: "לאזן באופן מיטבי בין מחויבויותיו לנבחן לבין אלו של המערכת שביקשה את האבחון". יש להמנע מעריכת חוות דעת מוטות לטובת הגורם המשלם, וממסירת חוות הדעת של המאובחן/ת לגורם שלישי. את חומר הגלם של האבחון יש להעביר לאלו המסומכים לכך בלבד.

3. סודיות והעברת מידע אישי של השותפים

על בעל מקצוע:

- לשמור על סודיות מלאה כאשר נחשף למידע אישי הן של ההורים המיועדים והן של הפונדקאית ובן זוגה, ולא להעביר כל מידע או חלק ממנו לאחר ללא אישור מראש של מושא המידע: ההורים, הפונדקאית ו/או בן זוגה. לעניין זה מידע אישי הינו מידע המצוי בתיק הרפואי, באבחון הפסיכולוגי, מידע סוציאלי, משפחתי או אישי, וכל מידע לגבי השותפים להליך שנחשף אליו נותן השירותים במסגרת ההליך, ההכנה לו או בעקבותיו.
- להעביר ישירות לפונדקאית ולהורים המיועדים מסמכים רפואיים, טיפולי-פסיכולוגי ואישי הנוגע להם, לרבות תוצאות אבחון, בדיקות רפואיות והסכמים. זאת, בהתאם לבעלותם הבלעדית על מידע זה, ללא תלות בגורם המשלם על שירות הפקת המידע/הבדיקה. העברת המידע לצד ג' יעשה רק לאחר קבלת הסכמתם המפורשת.
- להעביר מסמך או מידע אישי בין פונדקאית להורים מיועד ולהפך רק לאחר קבלת הסכמה מפורשת של בעל המידע או על פי המסוכס מראש ביניהם במסגרת תיאום ציפיות.
- להקפיד על עדכון הפונדקאית וההורים המיועדים כאחד באשר למידע רפואי העולה במהלך ההליך ועלול להשפיע על סיכויי הצלחת ההריון והלידה כמו תוצאות בדיקות, המלצה לביצוע בדיקה, שינוי מועד בדיקה וכו', אלא אם סוכם אחרת מראש על ידם. כך, למשל, לעניין סיכום מראש למי מהשותפים פונה המרפאה לתאום מועד בדיקה הקשורה בהליך. בכל מקרה, יש להקפיד על יידוע ועדכון המטופלת הפונדקאית לגבי כל פעולה רפואית או תוצאת בדיקה שיש לה השלכות על גופה.
- לעדכן את ההורים המיועדים ככל ונחשף להתנהלות חריגה ו/או מסוכנת מצד הפונדקאית, העולה כדי סכנה לחיי העובר או לפגיעה בבריאותו, וימסור להם את המידע הרלוונטי

4. בחירה והסכמה מדעת

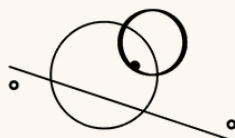
בעל מקצוע:

- לא יקדם הליך פונדקאות מול משרד הבריאות אם עולה חשש או רושם כי המועמדת להיות פונדקאות נכנסת להליך מתוך מצוקה או בכפיה, או לא מרצון חופשי או ללא הבנת עקרונותיו הבסיסיים של ההליך, הסיכונים והשלכותיו.
- ממקצועות הטיפול, ובהם רופא, פסיכולוג, עו"ס או אחר, לא יתנו טיפול לפונדקאית אלא אם כן נתנה לכך הסכמה מדעת.
- ידווח למשרד הבריאות ככל ומתגלה או עולה חשש ממשי אודות הליך פונדקאות המתנהל ללא בחירה והסכמה מדעת או בכפיה.
- יקפיד על יידוע ההורים המיועדים והפונדקאית בכל מידע רלוונטי אודות סיכויי הצלחת הריון ולידה, על מנת להבטיח הסכמה מדעת ולאפשר לשותפים לקבל החלטה משותפת כאשר בידם מלוא המידע הרלוונטי. בתוך כך יקפיד על הנגשת המידע לפיו חלק ניכר מההליכים מסתיימים ללא לידה.

5. ניגודי עניינים

בעל מקצוע:

- העומד בקשר עם ההורים המיועדים והפונדקאית יודא כי הבחירה בו כנותן שירות מוסכמת על ההורים המיועדים ועל הפונדקאית, יראה עצמו מחוייב להורים המיועדים ולפונדקאית במידה שווה, גם בשגרה וגם במקרה של אי הסכמה בין הצדדים, וללא תלות בגורם המשלם עבור השירות.
- יידע את ההורים המיועדים והפונדקאית מראש, בעל פה ובכתב, על ניגוד עניינים או חשש לניגוד עניינים שצפוי להיווצר מול מי מהם, או מול גורם אחר מהעורב בהליך, ובמידה וקיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית בשל עניין אישי, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר. לעניין זה, ניגוד עניינים יכול להיות חובת נאמנות, אינטרס עסקי, קשר פיננסי וכיו"ב, שעשוי לעלות כדי פגיעה בשיקול הדעת או ביכולתם של ההורים המיועדים ו/או הפונדקאית לקבל החלטה בשיקול דעת מלא.
- יידע את הפונדקאית ו/או ההורים המיועדים אודות סיכום על קבלת עמלה או תמורה אחרת עבור הפנייתם לגורם מקצוע אחר/נותן שירותים במסגרת ההליך.
- במקרה של אי הסכמה בין השותפים באשר להעברת כספים מחשבון הנאמנות, יהיה הנאמן הגורם המכריע ויוכל לקבל החלטה באשר להעברת כספים על פי שיקול דעתו וללא זכות וטו של אחד השותפים להסכם.

6. הקפדה על סכומי הפיצוי המקובלים

בעלי מקצוע:

- מכירים בעקרון הקבוע בחוק לפיו הסכומים המועברים לפונדקאית מיועדים לכיסוי הוצאות ולפיצוי סביר, ולא יראו סכומים אלו בגדר תשלום בגין מתן שירות, וימנעו מתיאור סכומים אלה כתשלום תמורת ביצוע או כעסקה או כעבודה.

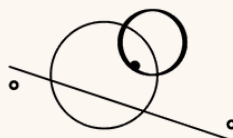
מלוות/מרכזים ועורכי דין:

- יעשו כל שביכולתם לשמור על אופיו האלטרואיסטי של שדה הפונדקאות בישראל כיום, וישמרו על סכום הפיצוי המקובל בתחום, בטווח העומד על כ-165,000 ש"ח, בתוספת קופה קטנה על פי המקובל בהיקפים בהסכמי פונדקאות כיום. גורמי המקצוע בתחום ובהם עורכי דין, מלוות/מתווכים ואחרים יימנעו מלהציע, לדחוק או לרמוז בהורים מיועדים או בפונדקאיות להציע או לבקש סכום החורג מהסכום המקובל ללא נסיבה חריגה כגון רכיב אי ודאות ייחודי או חשש ממשי וייחודי לאי הצלחת ההליך.
- לא יקח חלק בתהליך הגשת תיק לועדה או יערוך הסכם פונדקאות הכולל סכום פיצוי/קופה קטנה חריג ללא הנמקה ייחודית או כאשר הסיק שהמניע לקביעת הסכום הינו ניסיון של ההורים המיועדים או הפונדקאית לשכנע את הצד השני לצאת להליך איתם/איתה ולא עם אחר.
- יציין בהסכמי פונדקאות בהם הוא מייצג מי מהשותפים להליך סכום כספי משמעותי נוסף שהוסכם כי יועבר ביניהם, מעבר לסכומי הפיצוי המקובלים והמוסכמים בתחום.
- יקבע בהסכם פונדקאות בהם הוא מייצג מנגנון להעברת סכומי כסף באופן מדורג בקורלציה ישירה להתקדמות ההליך וללא תלות כלשהי בתוצאות ההליך.
- ימליצו לשותפים לא לערוך הסכמים ללא שום פיצוי כספי, מתוך הכרה בקשיים הכרוכים באופן טבעי בהיותה של אישה פונדקאית.

7. שיווק עסקי, פרסום וגיוס פונדקאיות

מלוות/מרכזים ובעלי מקצוע:

- המבקשים לגייס מועמדות לפונדקאות באמצעות פרסום מודעות, מפגשי חשיפה, שיחות אישיות או בכל דרך אחרת ימנעו משיווק ההליך כמקור הכנסה או על דרך שימוש בהליך כתמריץ כלכלי אחר.
- יפעילו אמצעי זהירות מירביים בפעילות שיווק וגיוס פונדקאיות, מתוך כוונה למזער סיכונים פוטנציאליים לפונדקאית ולהורים המיועדים. יגייסו פונדקאיות המתאימות פיזית, פסיכולוגית ורגשית להליך פונדקאות בארץ על פי חוק והנחיות הועדה, ותוך הפעלת שיקול דעת עצמאי, קפדני ותם-לב.

8. שיוויון, סובלנות ומניעת אפליה

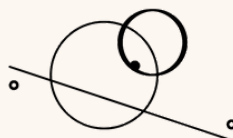
על בעלי מקצוע:

- לספק שירותיו באופן שוויוני ומכבד להורים מיועדים ולפונדקאיות, ללא הבדל מטעמי גיל, מין, עדה, ארץ מוצא, מקום מגורים, דת ואמונה, נטייה מינית וזהות מגדרית וכיו"ב.
- להתייחס באופן שוויוני להורים מיועדים ללא קשר לזיקה גנטית לעובר, במקרים של שימוש בתרומת ביצית או בתרומת זרע, בין אם מדובר בזוגות הטרוסקסואליים או בני אותו מין, ובמיוחד בהקשרים רפואיים, על-ידי אנשי צוות רפואי ורופאים, מלבד במקרים בהם נדרשת התייחסות על בסיס צורך רפואי מובהק. לעניין זה יוער, שבמקרים של שימוש בתרומת ביצית או תרומת זרע, לשני ההורים המיועדים זכות חוקית ומהותית שווה על העובר שיוגדר כצאצא של שני ההורים המיועדים ללא קשר לזיקה הגנטית למי מהם.

9. הפסקת הריון והפלה

מלוות/מרכזים ואנשי צוות רפואי:

- במקרה של הפלה ואובדן העובר, יציעו תמיכה רגשית גם להורים המיועדים וגם לפונדקאית. בהקשר זה, עשויה הפונדקאית להרגיש תחושות אובדן ואשמה כלפי הורי העובר שנפל, בעוד ההורים עשויים להרגיש צער עמוק על האובדן כאשר ישנה סבירות לא מבוטלת שזו לא הפעם הראשונה שההורים המיועדים חווים טרגדיה קשה מהסוג הזה. כמו גם כלפי כאבה של הפונדקאית שחווה הפלה במסגרת שאיפתם להפוך להורים.
- על המלווה/מרכז להמשיך בקשר עם הפונדקאית ועם ההורים המיועדים בשבועות שאחרי הפסקת ההריון גם אם הוחלט על עצירת ההליך, לוודא כי הפונדקאית מקבלת תמיכה רגשית במקרה הצורך ולעודד את המשך התקשורת בין ההורים המיועדים והפונדקאית ככל שהם נכונים לכך.
- במקרים של הפלה ואובדן עובר, ינהג הצוות הרפואי/הרופא באופן רגיש ואמפטי לפונדקאית ולהורים המיועדים כאחד, ככל והם נוכחים במועד ההודעה. במקרים בהם ההורים המיועדים אינם נוכחים, יש להחליט במשותף בדבר הגורם המודיע להם בדבר ההודעה, תוך מתן שימת לב להעדפת הפונדקאית. בהקשר זה, תקשורת הצוות הרפואי והרופא המטפל בנוגע לנסיבות האובדן והצעדים הנדרשים הינה בעלת חשיבות מכרעת, במיוחד במקרים בהם אין בנמצא גורם מלווה להליך. אין להסתמך על כך שהפונדקאית תיידע את ההורים בעצמה, ללא תיאום הדבר מולה ובכפוף להעדפתה.
- החלטה על ביצוע הפסקת הריון יזומה תתקבל במשותף על ידי ההורים המיועדים והפונדקאית לאור תאום הציפיות בניהם ובמקרה של מחלוקת בהתאם לחוזה המשפטי, ובכל מקרה יוודא עורכי הדין של הצדדים כי סוכם מראש על מנגנון הכרעה מקובל על הצדדים במקרה של מחלוקת ועל רופא בורר שאינו הרופא של מי מהשותפים להליך והמלצתו הרפואית תהיה מוסכמת עליהם.

10. טיפולי הפריזון, הבדיקות, הלידה ולאחר לידה

על רופאים ואנשי צוות רפואי:

- לוודא כי הפונדקאית קיבלה הסבר מפורט על ההליך, הבדיקות המקדימות, התרופות ו/או הפרוצדורות הרפואיות בתקופת הטיפול בנסיון להשגת הריון. בתוך כך יש לוודא כי הפונדקאית מבינה את המושגים הרפואיים ונותנת הסכמתה, ופועלת מתוך בחירה והסכמה מדעת כאשר מתבקשת לעבור בדיקות וטיפולים מקדימים, הורמונים או "תמיכה" הורמונאלית לאחר הפקדה, וכויצא בזה.
- לעשות מאמץ למלא אחר בקשותיהם הסבירות של ההורים והפונדקאית לתנאי טיפול לאחר הלידה. בקשות אלה עשויות לכלול אשפוז בנפרד, לעיתים גם גישה חופשית בין הפונדקאית וההורים, אפשרות לשהות יחד זמן ממושך במחיצת היילוד, בלא תלות בשעות הביקור המוגדרות לאורחים וכיו"ב. זאת, מתוך הבנה שהפונדקאית אינה "אורחת" ובמקביל אינה המטפלת העיקרית של היילוד. כמו כן, ונוכח ייחודיות אופי הלידה, לאפשר לפונדקאית, בכפוף לנסיבות בית-החולים, לבחור את מקום האשפוז.
- לאפשר להורים גברים בני אותו מין, או לגבר יחידני, במעמד לידת פונדקאות, להתאשפז באופן שוויוני במחיצת ילדם, כמקובל בלידות אחרות, ככל ומדובר במחלקות בהן שוהים גם אבות, והדבר אינו גורע מאפשרות אשפוזן של נשים יולדות באותו פרק זמן. במחלקת יולדות בה מותרת כניסת נשים יולדות בלבד, ובלבד שבמחלקה זו ישנו איסור גורף על נוכחות אבות הטרנסקסואליים של תינוקות המאושפזים במחלקה, ישאף הצוות הרפואי להימנע מאשפוז הורים גברים.

על מלוות/מרכזים:

- להמשיך בקשר מול הפונדקאית בשבועות שלאחר הלידה.
- לוודא כי ניתנת האפשרות לפונדקאית, ילידה ובני משפחתה לקיים מפגש "סגירת מעגל" אחד לכל הפחות, בו יוכלו לפגוש את היילוד ולשהות איתו ועם הוריו בשבועות שלאחר הלידה. יש לוודא כי הדבר מוסכם מראש עוד במעמד תאום הציפיות לפני ההריון.

